

111111

Справа № 372/724/16-ц
Провадження № 2-72/18

РІШЕННЯ ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

01 лютого 2018 року Обухівський районний суд Київської області в складі :
головуючого судді Болобана В.Г.,
за участі секретаря Рудніцької О.В.,

розглянувши у відкритому судовому засіданні в приміщенні Обухівського районного суду цивільну справу за позовом Бобир Світлани Іванівни, Седляра Володимира Олімпійовича, Таран Вікторії Петрівни, Мельника Віктора Олексійовича, Сінельника Юрія Васильовича, Кострубіцького Олександра Васильовича, Свинченко Тетяни Володимирівни до Товариства з обмеженою відповідальністю «Побутрембудматеріали», Товариства з обмеженою відповідальністю «БРСМ-Нафта», Товариства з обмеженою відповідальністю «Укртрансойл-2009», Товариства з обмеженою відповідальністю «Парком Транс» про відшкодування моральної шкоди,

ВСТАНОВИВ:

Позивачі звернулись до суду з позовною заявою до відповідачів Товариства з обмеженою відповідальністю «Побутрембудматеріали», Товариства з обмеженою відповідальністю «БРСМ – Нафта» про відшкодування моральної шкоди, спричиненою пожежою на нафтобазі, яка сталася влітку 2015 року. В обґрунтування позовних вимог зазначили, що 08.06.2015 року на нафтобазі ТОВ «Побутрембудматеріали», яка розташована за адресою: Київська область, Васильківський район, смт. Глеваха, вул. Південна, будинки 1 та 1а, сталася пожежа, яка тривала понад 10 днів. Наслідком пожежі стало завдання шкоди природному довкіллю зі створенням небезпеки для життя і здоров'я людей. Позивачам, як жителям вказаного регіону, спричинена моральна шкода у вигляді ряду психотравмуючих факторів, пов'язаних із ушкодженням здоров'я, знищенням майна позивачів (а саме городини, яку позивачі вирощували, споживали та частково реалізовували, за що отримували певний дохід). Позивачі просили стягнути солідарно з Товариства з обмеженою відповідальністю «Побутрембудматеріали», Товариства з обмеженою відповідальністю «БРСМ-Нафта», Товариства з обмеженою відповідальністю «Укртрансойл-2009», Товариства з обмеженою відповідальністю «Парком Транс» на користь кожного, спричинену моральну шкоду у розмірі 576 мінімальних заробітних плат, розмір яких установлюється рівнем розміру мінімальної заробітної плати в Україні, чинному на момент рішення суду (793728,00 грн. (сімсот дев'яносто три тисячі сімсот двадцять вісім гривень 00 коп.).

24.05.2017 року представник позивача Кур'ян К.І. подала заяву про збільшення розміру позовних вимог та просила стягнути солідарно з Товариства з обмеженою відповідальністю «Побутрембудматеріали», Товариства з обмеженою відповідальністю «БРСМ-Нафта», Товариства з обмеженою відповідальністю «Укртрансойл-2009», Товариства з обмеженою відповідальністю «Парком Транс» на користь кожного з позивачів спричинену моральну шкоду у розмірі 1843200 грн.

Представники позивачів в судовому засіданні позовні вимоги підтримали, просили їх задовольнити, оскільки протиправна поведінка відповідачів зумовила пожежу (як надзвичайну подію) та моральні страждання позивачів. Зазначили, що пожежа на нафтобазі виникла з причин явного недотримання власником нафтобазы та іншими відповідачами правил експлуатації таких об'єктів підвищеної небезпеки, оскільки сама нафтобаза експлуатувалась із грубими порушеннями (про що свідчать результати перевірки цього об'єкта), частково не була введена в експлуатацію. Ці обставини протягом всього часу функціонування такого об'єкту та, як наслідок - надзвичайна подія у вигляді пожежі, явило собою очевидну загрозу для життя і здоров'я

позивачів та членів їх сімей, загрозу для природного довкілля та екологічної безпеки, привели до порушення усталених способів особистого і сімейного життя, безпеки житла, до звуження можливостей використання продукції особистого підсобного господарства. Внаслідок чого були порушені конституційні права позивачів (право на життя і здоров'я, на екологічну безпеку та довкілля та інші права), а позивачі та члени їх сімей переживали і переживають значні душевні страждання, що проявились у постійному стресі, страхах, тривогах, переживаннях та моральних муках. Наголошували на тому, що моральна шкода, спричинена власником об'єкту підвищеної небезпеки відшкодовується незалежно від доведеності (наявності) вини цього власника чи іншої особи, яка володіє таким об'єктом. Факт отримання таких душевних страждань, наявності самої моральної шкоди та її розмір позивачі та представники позивачів доводили наявними комісійними висновками спеціалістів за результатами психологічного дослідження.

Представники відповідачів ТОВ «Побутрембудматеріали», ТОВ «БРСМ-Нафта», ТОВ «Парком Транс» та ТОВ «Укртрансоіл-2009» в судовому засіданні проти позову заперечили повністю. Зазначили, що подія дійсно мала місце, пожежа відбулась на нафтобазі, власником якої є ТОВ «Побутрембудматеріали». Експлуатацію цього об'єкту на час виникнення пожежі здійснював орендар - ТОВ «Парком Транс» відповідно до договору оренди, інші відповідачі на час події не мали відношення до цього об'єкту. Щодо причетності відповідачів до самої події заперечили, оскільки на час судового розгляду вина певних осіб (а тим більше безпосередньо відповідачів, як юридичних осіб) не встановлена та не доведена (немає вироку суду щодо притягнення кого-небудь до відповідальності), а тому позивачі та представники позивачів обрали неправильний шлях захисту своїх прав. Зазначили, що своїми діями відповідачі жодним чином не порушували конституційних прав позивачів та не мали наміру на це. Жодних причинно-наслідкових зв'язків між діями відповідачів та моральною шкодою позивачів не має. Тому, вважали позовні вимоги необґрунтованими та недоведеними, а саму позовну заяву - передчасною. Додатково наголосили на тому, що позивачами не доведена наявність моральної шкоди, не надані підтвердження погіршення стану здоров'я чи знищення будь-якого майна.

За клопотанням представників позивачів всі позивачі були викликані до суду в якості свідків для допиту. Також представниками позивачів та відповідачів були заявлені ряд клопотань, які були вирішені судом.

Допитана в судовому засіданні в якості свідка позивач Бобир С.І. пояснила, що разом із сім'єю проживає у приватній садибі в с. Путрівка Васильківського району, вона пенсіонерка та інвалід 2 групи. 08 червня 2015 року вона була очевидцем події, яка порушила її спокій та спокій її сім'ї, принесла хвилювання, тривогу, страх та моральні страждання. В цей день на нафтобазі біля її села розпочалася пожежа, яка тривала 10 днів. Вона особисто бачила вогонь на нафтобазі, густий дим від пожежі та відчувала його їдкий неприємний запах, в зв'язку з чим розуміли, що в повітрі є викиди шкідливих речовин. Із-за психологічної напруги вона та члени її сім'ї перебували в постійному стресовому стані. Її фізичний стан погіршився, почалось безсоння, страхи, тривоги, нервові зриви, постійний головний біль, підвищений артеріальний тиск вплинули на її здоров'я.

Допитаний в судовому засіданні в якості свідка позивач Седляр В.О. пояснив, що разом з дружиною проживає у приватній садибі в с. Путрівка Васильківського району. Зайняття підсобним сільськогосподарським виробництвом фактично є основою їх життя та сімейного бюджету. Вони з дружиною не працюють, так як вони пенсіонери. 08 червня 2015 року сталася пожежа на нафтобазі біля нашого села, вони особисто спостерігали вогонь, густий дим, через їх село для гасіння пожежі їздили великі загони ДСНС з технікою, щодня по телебаченню показували страшні картини з місця пожежі з коментарями, які не заспокоювали, а збільшували напругу. Із-за психологічної напруги він та члени його сім'ї перебували в постійному стресовому стані, відчай, розгублені очі дружини все це приносило сильні страждання та муки.

Допитана в судовому засіданні в якості свідка позивач Таран В.П. пояснила, що разом з сім'єю проживає у приватній садибі в с. Кобці Васильківського району, вона є інвалідом 2 групи ЧАЕС, 08 червня 2015 року сталася пожежа на нафтобазі біля нашого села, на момент катастрофи вона перебувала вдома, спостерігала вогонь, густий дим, через їх село для гасіння пожежі їздили великі загони ДСНС з технікою, щодня по телебаченню показували страшні

картини з місця пожежі з коментарями, які не заспокоювали, а збільшували напругу, фактично вона розуміла, що сталась екологічна катастрофа місцевого масштабу. До лікарів звертається постійно, страждає на онкологію. Зазначила також, що під час пожежі погорів весь город та наступного року вона нічого не висаджувала на городі.

Допитаний в судовому засіданні в якості свідка позивач Сінельник Ю.В. пояснив, що разом з дружиною проживає у приватній садибі в с. Путрівка Васильківського району, є ліквідатором наслідків аварії на ЧАЕС, має діабет 1 типу та багато інших захворювань. Зайняття підсобним сільськогосподарським виробництвом фактично є основою їх життя та сімейного бюджету. Вони з дружиною не працюють, так як пенсіонери, 08 червня 2015 року сталася пожежа на нафтобазі біля нашого села, вони особисто спостерігали вогонь, густий дим, через їх село для гасіння пожежі їздили великі загони ДСНС з технікою, щодня по телебаченню показували страшні картини з місця пожежі з коментарями, які не заспокоювали, а збільшували напругу, пожежа тривала 10 днів, в цей період він був змушений разом з сім'єю зачинити всі вікна та двері і не виходити на подвір'я. Із-за психологічної напруги він та члени його сім'ї перебували в постійному стресовому стані, він був змушений приймати заспокійливе та додаткові ліки.

Допитаний в судовому засіданні в якості свідка позивач Кострубіцький О.В. пояснив, що разом з сім'єю проживає у приватній садибі в с. Путрівка Васильківського району. Зайняття підсобним сільськогосподарським виробництвом фактично є основою їх життя та сімейного бюджету. 08 червня 2015 року сталася пожежа на нафтобазі біля нашого села, він спостерігав вогонь, густий дим, через їх село для гасіння пожежі їздили великі загони ДСНС з технікою, почувши про евакуацію жителів села, зібрав речі, однак, евакуація так і не відбулась, виїхати з села власними силами не було можливості, все це спричинило відчуття розгубленості, невизначеності. Дуже хвилювався за свою сім'ю, особливо за онуку 6 років, відчував постійний головний біль та першіння в горлі.

Допитана в судовому засіданні в якості свідка позивач Свинченко Т.В. пояснила, що разом з матір'ю та братом проживає у приватній садибі в с. Путрівка Васильківського району. 08 червня 2015 року сталася пожежа на нафтобазі біля села, однак вона нічого не може пригадати, мама та брат бачили пожежу та густий дим, того дня не виходили з будинку, постійно боліла голова, та нудило.

Позивач Мельник В.О. не прибув в судове засідання та не був допитаний в якості свідка через свою хворобу та перебування на лікуванні, про що свідчить медична документація.

Свідок Онишук В.Є. пояснив, що він є головою Путрівської сільської ради, був одним з перших свідків та приймав безпосередню участь в подіях 08 червня 2015 року під час пожежі та протягом її гасіння. В людей була паніка, шок від пожежі, вони були налякані, не знали, що робити. Зазначив, що до сільської ради надходили заяви від жителів с. Путрівка про забруднення їх території. За зверненням жителів проводилось обстеження всіх дворів в с. Путрівка, ходили по дворах, робили фото, все фіксували, люди боялись за дітей, воду, городину. Він проводив декілька сходок жителів села, роз'яснював інформацію, яку отримував від місцевої та обласної влади, різних органів. Пояснив, що поруч із місцем події розташований склад боєприпасів та ще одна нафтобаза, тому всі були дуже перелякані з приводу можливості перекидання полум'я на інші об'єкти. Підтвердив факт часткової евакуації людей, що також дуже лякало всіх мешканців. Зазначив, що знав про те, що нафтобаза функціонує із порушенням вимог та правил. Підтвердив той факт, що з самого початку пожежі і після неї з місцевими жителями працювали юристи, які запропонували звернутись до суду з метою відшкодування моральної шкоди, завданої пожежею. Були проведені зустрічі із мешканцями, які спілкувались з юристами та психологами. Крім цього, відповідними службами постійно проводились заміри забруднення повітря, ґрунтів, води та продуктів харчування.

Свідок Ірхін Ю.Б., який приймав участь при складанні комісійного висновку спеціалістів за результатами психологічного дослідження, зазначив, що безпосередньо із позивачами він не спілкувався, а свої висновки робив виключно на підставі інформації, яка була йому надана представниками позивачів (позовна заява та додатки до неї, анкети – опитування та інше). Пояснив, що при визначенні розміру моральної шкоди брав за основу методику встановлення заподіяння моральної шкоди та оцінки розміру компенсації спричинених страждань О.М.

Ерделевського. Показники, задіяні при розрахунках, також брались виходячи з інформації, наданої представниками позивачів, за максимальними показниками. Пояснив, що така подія, безумовно, негативно вплинула на всіх позивачів надмірними стресогенними подіями гіпертрофованої інтенсивності, що потягло за собою порушення плину їх нормального життя. У ситуації, яка була піддана психологічному дослідженню, має місце спричинення всім позивачам моральної шкоди у вигляді пролонгованих у часі негативних психогенних наслідків, пов'язаних із постійною актуалізацією тяжких психотравмуючих спогадів відносно пережитих психотравмувальних подій. В узагальненому вигляді усе це можна кваліфікувати як устояне підґрунтя для існування довготривалих посттравматичних нервово-психічних розладів, посттравматичного стресового розладу, негативного емоційного фону організації життя позивачів, внаслідок чого значно ускладнюється можливість швидкої та ефективної психічної реабілітації та відновлення душевних сил, «рубцювання» душевних травм, ускладнюються соціальні обставини їх життя, постійно псується настрій.

Відповідно до ч. 1 ст. 3 Конституції України людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканість і безпека визначаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Відповідно до ст. 16 Конституції України забезпечення екологічної безпеки і підтримання екологічної рівноваги на території України, подолання наслідків Чорнобильської катастрофи - катастрофи планетарного масштабу, збереження генофонду Українського народу є обов'язком держави. Відповідно до ч. 1 ст. 27 Конституції України кожна людина має невід'ємне право на життя.

Відповідно до ч.1 ст. 50 Конституції України кожен має право на безпечне для життя і здоров'я довкілля та на відшкодування завданої порушенням цього права шкоди. Відповідно до ч. 1 ст. 32 Конституції України ніхто не може зазнавати втручання в його особисте і сімейне життя, крім випадків, передбачених Конституцією України. Відповідно до ч. 1 ст. 2 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод права кожного на життя охороняється законом. Відповідно до ст. 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод кожен має право на повагу до свого приватного і сімейного життя, до свого житла.

Відповідно до ч. 1 ст. 270 Цивільного кодексу України, відповідно до Конституції України фізична особа має право на життя, право на охорону здоров'я, право на безпечне для життя і здоров'я довкілля, право на недоторканість особистого сімейного життя. Відповідно до ч. 1 ст. 281 Цивільного кодексу України фізична особа має невід'ємне право на життя. Відповідно до ч. 1 ст. 283 Цивільного кодексу України фізична особа має право на охорону її здоров'я. Відповідно до ст. 282 Цивільного кодексу України фізична особа має право вимагати усунення небезпеки, створеної внаслідок підприємницької або іншої діяльності, яка загрожує життю та здоров'ю. Відповідно до ч. 1 ст. 293 Цивільного кодексу України фізична особа має право на безпечне для життя і здоров'я довкілля, право на достовірну інформацію про стан довкілля, про якість харчових продуктів і предметів побуту, а також права на її збирання та поширення. Відповідно до ч. 2 ст. 293 Цивільного кодексу України діяльність фізичної та юридичної особи, що приводить до нищення, псування, забруднення довкілля є незаконною. Кожен має право вимагати припинення такої діяльності. Відповідно до ч. 3 ст. 293 Цивільного кодексу України фізична особа має право на безпечні для неї продукти споживання (харчові продукти та предмети побуту).

Відповідно до п. а ч. 1 ст. 9 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» кожний громадян України має право на безпечне для його життя і здоров'я навколишнє природне середовище.

Відповідно до ч. 2 ст. 23 ЦК України моральна шкода полягає: 1) у фізичному болю та стражданнях, яких фізична особа зазнала у зв'язку з каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я; 2) у душевних стражданнях, яких фізична особа зазнала у зв'язку з протиправною поведінкою щодо неї самої, членів її сім'ї чи близьких родичів; 3) у душевних стражданнях, яких фізична особа зазнала у зв'язку із знищенням чи пошкодженням її майна; 4) у приниженні честі та гідності фізичної особи, а також ділової репутації фізичної або юридичної особи.

Відповідно до ч. 2 ст. 1167 ЦК України моральна шкода відшкодовується незалежно від вини органу державної влади, органу влади Автономної Республіки Крим, органу місцевого самоврядування, фізичної або юридичної особи, яка її завдала: 1) якщо шкоди завдано каліцтвом,

іншим ушкодженням здоров'я або смертю фізичної особи внаслідок дії джерела підвищеної небезпеки... ; 3) в інших випадках, встановлених законом.

Відповідно до ч. 1, 2 ст. 1187 ЦК України джерелом підвищеної небезпеки є діяльність, пов'язана з використанням, зберіганням або утриманням транспортних засобів, механізмів та обладнання, використанням, зберіганням хімічних, радіоактивних, вибухо- і вогненебезпечних та інших речовин, утриманням диких звірів, службових собак та собак бійцівських порід тощо, що створює підвищену небезпеку для особи, яка цю діяльність здійснює, та інших осіб. Шкода, завдана джерелом підвищеної небезпеки, відшкодовується особою, яка на відповідній правовій підставі (право власності, інше речове право, договір підряду, оренди тощо) володіє транспортним засобом, механізмом, іншим об'єктом, використання, зберігання або утримання якого створює підвищену небезпеку.

Стаття 16 ЗУ "Про об'єкти підвищеної небезпеки" встановлює, що шкода (в тому числі моральна), заподіяна фізичним чи юридичним особам внаслідок аварії, що сталась на об'єкті підвищеної небезпеки, незалежно від вини суб'єкта господарської діяльності, у власності або у користуванні якого перебуває об'єкт підвищеної небезпеки, відшкодовується суб'єктом господарської діяльності цим особам у повному обсязі, крім випадків, коли аварія виникла внаслідок непереборної сили або з умислу потерпілого.

Як було встановлено під час судового розгляду об'єкт, на якому відбулась пожежа, є об'єктом підвищеної небезпеки. Щодо винних у цій пожежі осіб, наразі, триває судовий розгляд та такі особи до відповідальності не притягнуті. Однак, наслідку дій непереборної сили чи умислу потерпілих (позивачів) в судовому засіданні не встановлено, а тому з урахуванням ст. 16 ЗУ "Про об'єкти підвищеної небезпеки" вина осіб для відшкодування моральної шкоди не є обов'язковою умовою.

08 червня 2015 року близько 17 години 00 хвилин на нафтобазі, власником якої є Товариства з обмеженою відповідальністю «Побутрембудматеріали» (що підтверджується відповідними документами та визнається відповідачами), що знаходиться за адресою: Київська область, Васильківський район, смт. Глеваха, вул. Південна,1, виникла пожежа, яка тривала до 10 години 20 червня 2015 року, що підтверджується актом про пожежу від 08.06.2015 року.

Відповідно до ч. 3 ст. 82 ЦПК України обставини, визнані судом загальновідомими, не потребують доказування. Суд приходить до висновку, що подія, яка відбулась з 08.06.2015 року є саме загальновідомим фактом та не підлягає додатковому доказування.

В матеріалах справи міститься Акт Державної служби України з надзвичайних ситуацій (дані ДСНС України) про пожежу, складений у комісійному порядку повноважними особами відповідно до вимог постанови Кабінету Міністрів України від 26 грудня 2003 року № 2030 «Про затвердження Порядку обліку пожеж та їх наслідків». Актом про пожежу зафіксовано, що дійсно 8 червня 2015 року на нафтобазі ТОВ «Побутрембудматеріали» о 17 годині розпочалася пожежа, гасіння якої тривало до 10 години 20 червня 2015 року.

Є також копія Розпорядження Кабінету Міністрів України № 583 від 9 червня 2015 року «Про утворення Урядової комісії з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації, що виникла 8 червня 2015 року у Київській області». Зі змісту розпорядження вбачається, що в ньому йдеться саме про пожежу на нафтобазі ТОВ «Побутрембудматеріали».

Наявні протоколи Урядової комісії, про створення якої йшлося у вищевказаному розпорядженні КМУ № 583 від 9 червня 2015 року. Зі змісту протоколів вбачається, що всі вони пов'язувались з фактом вищевказаної пожежі, організаційними заходами по її гасінню та ліквідації і профілактиці наслідків, в т.ч. для природного довкілля.

Також представниками позивачів додана копія звіту Урядової комісії про результати ліквідації наслідків надзвичайної ситуації на території нафтобази ТОВ «Побутрембудматеріали». У Звіті підтверджено статус події пожежі, як надзвичайної ситуації, підтверджено загибель 5 осіб та травмування 16 осіб; підтверджено, що пожежа тривала з 17 години 8 червня 2016 року по 10 годину 20 червня 2016 року; зафіксовано що в гасінні пожежі загалом прийняло участь 939 осіб та 117 одиниць спецтехніки; що нафтобаза ТОВ «Побутрембудматеріали» із-за порушень містобудівного законодавства, правил технічної, пожежної та екологічної безпеки

функціонувала як аварійно-небезпечний об'єкт, що пожежа мала негативні наслідки для довкілля; що пожежа являла собою загрозу для життя людей кількох населених пунктів із-за близькості нафтобази до військового складу боєприпасів; що такого розвитку подій вдалося уникнути лише внаслідок самовідданих пожежників по гасінню.

Крім того, Актом за формою Н-5 про проведення спеціального розслідування нещасних випадків (аварій) на нафтобазі ТОВ «Побутрембудматеріали», який в деталях доповнює висновки Звіту Урядової комісії, підтверджено надзвичайний характер події. У висновку вищезазначеного акту відзначено, що ТОВ «Побутрембудматеріали» являлось власником нафтобази, а ТОВ «Парком Транс» та ТОВ «Укртрансоіл-2009» експлуатантами нафтобази та зберігачами на ній ПММ і всі троє являються відповідальними за пожежу - надзвичайну подію. Крім того, в зазначеному акті зафіксовані ряд порушень, які були виявлені та стосуються функціонування самої нафтобази та дій окремих осіб.

Під час самої пожежі та після неї відповідними службами проводились дослідження щодо стану екології навколо місця події (проби ґрунту, води, повітря, продуктів) на вміст небезпечних речовин. Так, за результатами дослідження усіх проб ґрунту з території Васильківського району Київської області, здійсненими ДУ «Інститут гігієни медичної екології ім. О.М. Марзеєва НАМНУ України» встановлено перевищення вмісту бенз(а)пірену (протокол № 4 від 24.06.2015 року, протокол № 5 від 30.06.2015 року). Як вбачається з протоколів, перевищення є у кілька разів, в окремих випадках у десятки разів.

За результатами досліджень проб харчових продуктів, виконаних ДУ «Київський обласний лабораторний центр ДСЕСУ» (протокол від 16.06.2015 року № 014 встановлено - невідповідності вимогам зразків полуниці за вмістом свинцю та кадмію. Ці результати також підтверджені ДУ «Інститут гігієни та медичної екології ім. О.М. Марзеєва України» (протокол від 22.06.2015 р. № 170.15).

Із приєднаної до листа ДУ «Інституту гігієни та медичної екології ім. О.М. Марзеєва НАМНУ України» за № 24.2/2405 від 03.07.2015 року, який направлявся на адресу Державної санітарно-епідеміологічної служби України, копії пояснювальної записки по вищевказаним протоколам, встановлені такі факти. Фахівці лабораторії канцерогенних факторів ДУ «Інституту гігієни та медичної екології ім. О.М. Марзеєва НАМНУ України» провели дослідження вмісту бенз(а)пірену в наданих Лабораторним центром зразках ґрунту. Проаналізувавши отримані результати можна зазначити наступне. По-перше, в усіх пробах ґрунту, незалежно від глибини досліджуваного зразка, реєструється високі рівні канцерогену, які у кілька разів перевищують нині діючі гігієнічні нормативи (20,0 мкг/кг). По-друге, чітко простежується залежність концентрації від місцезнаходження пункту спостережень по відношенню до вогнища. Якщо на відстані 1 км (с. Крячки, вул. Народна) вміст бенз(а)пірену сягав 280,0 мкг/кг (14 ГДК), то вже на відстані 3,0 км концентрації зменшуються більш ніж у 2 рази. Така тенденція зберігається і далі, досягаючи рівня контрольного пункту на відстані дещо більше за 15 км. По-третє, аналіз даних, отриманих при дослідженні ґрунту на глибині 20 см також свідчить про перевищення ГДК бенз(а)пірену.

При цьому слід звернути увагу, що в зоні, наближеної до центру вогнища, розрив концентрацій, отриманих у верхньому та нижньому шарах ґрунту знаходиться у межах від 1,1 до 1,6, тоді як на віддалених територіях він вже складає 2,0-3,0-х крайностей.

Такі результати свідчать про незадовільну санітарну ситуацію в районі спостережень. Далі в пояснювальній записці відзначено, що ГДК бенз(а)пірену було обґрунтовано за мікробіологічним критерієм шкідливості встановлених в лабораторних умовах, а також дослівно зроблено наступний висновок: «Таким чином, на підставі аналізу отриманих даних та враховуючи вмісту бенз(а)пірену у полуниці, черешні, а також важких металів, про що повідомлялось раніше, можна дійти наступного висновку. Рівень бенз(а)пірену та важких металів у ґрунтах та овочевій продукції є результатом екстремальної ситуації. Наявність канцерогену у нижніх шарах ґрунту і високий вміст його в зразках ґрунту, відібраних в контрольному пункті вказує на наявність хронічного забруднення в попередні роки. Результати змиву з поверхні ягідної продукції свідчать, що забруднення відбувається за рахунок седиментації шкідливих часточок з повітря, а не є результатом переходу з ґрунту».

Таким чином, з урахуванням результатів дослідження, суд приходить до висновку, що окрім хронічного забруднення ґрунту в районі надзвичайної ситуації мав місце вплив безпосередньо наслідків цієї пожежі у вигляді опадів чорного кольору на території навколо епіцентру події, що призвело до додаткового забруднення харчових продуктів на земельних ділянках та самого ґрунту.

Крім цього, в матеріалах справи міститься протокол випробувань № 0759-Н від 11.08.2015 року Української лабораторії якості і безпеки продукції АПК, яким встановлено, що критичні рівні забруднень продуктами горіння нафтопродуктів встановлено для ґрунтів за показниками сумарного вмісту нормованих бензапіренів та ненормованих поліароматичних вуглеводів, також для ґрунтів характерне перевищення лімітуючи показників вмісту сірки.

В матеріалах справи також міститься Звіт громадської ради при Міністерстві екології та природних ресурсів України за результатами громадської оцінки впливів на довкілля, внаслідок пожежі на території нафтобази ТОВ «Побутрембудматеріали» в смт Глеваха Васильківського району. У висновках цього звіту зазначено, що результати незалежного постійного моніторингу якості атмосферного повітря з моменту пожежі до її ліквідації, проведених досліджень зразків ґрунту та ґрунтових вод свідчать, що забруднення компонентів довкілля за межами території нафтобази, як з моменту виникнення пожежі, так і зі спливом часу до моменту відбору відповідних проб не перевищують фонових показників. Рівні забруднення довкілля, в усіх досліджуваних напрямках не змінились та не завдали будь-яких негативних наслідків у вигляді шкоди довкіллю та/або окремим об'єктам після аварії на нафтобазі та не розповсюдилось за її межі, що у свою чергу не несе додаткової загрози об'єктам довкілля та здоров'ю населення.

За результатами інших досліджень (в матеріалах справи наявна велика кількість актів відбору проб харчових продуктів, повітря та протоколів дослідження проб харчових продуктів до цих актів) перевищення досліджуваних показників не перевищує норми.

Однак, розглядаючи цю цивільну справу (з метою встановлення факту можливого забруднення довкілля як наслідок надзвичайної події та впливу на життя та здоров'я позивачів) судом береться до уваги Рішення Європейського суду з прав людини «Дземюк проти України». Цим рішенням Європейський суд з прав людини визначив, що для того, щоб порушити питання за статтею 8 Конвенції, втручання, щодо якого скаржиться заявник, має безпосередньо впливати на його житло, приватне або сімейне життя та має досягти певного мінімального рівня, щоб скарги підпадали під дію статті 8 Конвенції (див. рішення від 9 грудня 1994 року у справі «Лопес Остра проти Іспанії» (Lopez Ostra v. Spain), п. 51, Series A № 303-C, та вищенаведене рішення у справі «Фадеева проти Росії» (Fadeyeva v. Russia), пп. 69-70). Тому для рішення першочерговим є те, чи може забруднення довкілля, на яке скаржиться заявник, вважатися таким, що достатньо негативно впливає на користування зручностями його житла та якість його приватного і родинного життя (див. рішення від 2 грудня 2010 року у справі «Іван Атанасов проти Болгарії» (Ivan Atanasov v. Bulgaria), заява № 12853/03, п. 66). У зв'язку з цим Суд у рішенні від 10 лютого 2011 року у справі «Дубецька та інші проти України» ((Dubetska and Others v. Ukraine), заява № 30499/03, пп. 110 та 113) встановив, що забруднення води є одним з чинників, які впливають на стан здоров'я заявників, а отже - на їх можливість користуватися своїм житлом, вести приватне та сімейне життя.

Оцінка такого мінімального рівня є відносною та залежить від усіх обставин справи, таких як інтенсивність і тривалість шкідливого впливу та його фізичні чи психологічні наслідки. Також має братися до уваги загальний контекст довкілля. Суд нещодавно нагадував, що не може бути небезпідставної скарги за статтею 8 Конвенції, якщо шкода, стосовно якої подаються скарги, є незначною у порівнянні з екологічними ризиками, притаманними життю в кожному сучасному місті (див. рішення від 14 лютого 2012 року у справі «Харді та Мейл проти Сполученого Королівства» (Hardy and Maile v. the United Kingdom), заява № 31965/07, п. 188).

Що стосується погіршення стану здоров'я, то важко відрізнити вплив екологічних ризиків від впливу інших відповідних факторів, таких як вік, професія або особистий спосіб життя. Також що стосується загального контексту довкілля, то немає сумнівів в тому, що сильне забруднення води та ґрунту може негативно вплинути на громадське здоров'я загалом та погіршити якість життя особи, але його фактичний вплив у кожному окремому випадку

неможливо визначити у кількісному вираженні; «якість життя», власне, є суб'єктивною характеристикою, яка не піддається точному визначенню (див., *mutatis mutandis*, рішення від 26 жовтня 2006 року у справі «Ледяєва та інші проти Росії» (*Ledyayeva and Others v. Russia*), заяви №№ 53157/99, 53247/99, 53695/00 та 56850/00, п. 90).

Щодо цієї справи суд погоджується з тим, що заявник та його родина могли зазнати негативного впливу відповідного забруднення води. Проте за відсутності прямих доказів фактичної шкоди здоров'ю заявника Суд повинен встановити, чи потенційні загрози довкілля, спричинені місцем розташування кладовища, були пов'язані з приватним життям та житлом заявника такою мірою, щоб негативно вплинути на «якість його життя» та привести у дію застосування вимог статті 8 Конвенції (див. пункти 78-81).

Щодо безпосередньо факту наявності моральної шкоди, суд погоджується із доводами позовної заяви в частині фізичного болю та страждань, яких позивачі зазнали у зв'язку з ушкодженням здоров'я та душевних стражданнях у зв'язку зі знищенням та пошкодженням майна.

По-перше, майже всі позивачі є людьми похилого віку, пенсіонерами та інвалідами зі своїми хронічними захворюваннями (підвищений тиск, астма, перенесені інфаркти та інше), а отже подія, яка відбулась на нафтобазі зі всіма проявами та наслідками, вочевидь, негативно вплинула (або могла вплинути) на стан здоров'я позивачів.

По-друге, як було встановлено судом, всі позивачі мають земельні ділянки, на яких вирощували та продовжують вирощувати сільськогосподарську продукцію. Знищення такої продукції (безпосередньо під час пожежі, або як наслідок забруднення та заборони вживання) і є «знищенням чи пошкодженням майна позивачів».

Наявність самої моральної шкоди та розрахунок її розміру ґрунтується позивачами та представниками позивачів на наявних в матеріалах справи комісійних висновках спеціалістів за результатами психологічного дослідження відносно кожного з позивачів.

Як було встановлено під час судового розгляду (зокрема, із допиту одного із спеціалістів-психологів, який безпосередньо брав участь у цих дослідженнях Ірхіна Ю.Б.) ці висновки були зроблені на підставі документів та інформації, яка була надана спеціалістам замовником (тобто, представниками позивачів). Як зазначив психолог та всі без виключення позивачі, він особисто (чи вся комісія із трьох спеціалістів) не спілкувався окремо із кожним позивачем, розрахунки щодо розміру моральної шкоди (за методикою А.М. Ерделевського) комісія робила за максимальними показниками (прямий умисел винної особи, індивідуально-психологічні особливості потерпілих та інші). Таким чином, розмір моральної шкоди за результатами цих досліджень для всіх позивачів становить 576 мінімальних заробітних плат.

Однак, беручи до уваги той факт, що моральна шкода та наявність такої моральної шкоди у конкретної особи є виключно індивідуальним явищем та має бути досліджена та встановлена безпосередньо щодо кожного окремого позивача (з урахуванням характеру, психологічного та емоційного стану в кожному конкретному випадку, а не на підставі матеріалів позовної заяви та анкет-опитувань, які заповнювали позивачі), суд не погоджується із розрахунками, наведеними у висновках спеціалістів за результатами психологічного дослідження, оскільки спеціалістами застосовувались найвищі показники, хоча ці факти досі не встановлені судовими рішеннями. Отже, на думку суду, розмір заявленої моральної шкоди не відповідає дійсним, встановленим під час судового розгляду, обставинам.

Вирішуючи питання щодо розміру моральної шкоди, яка підлягає відшкодуванню, суд бере до уваги Постанову Пленуму Верховного суду України «Про судову практику в справах про відшкодування моральної (немайнової) шкоди» № 4 від 31.03.1995 року і враховує характер та обсяг страждань, яких зазнали позивачі, стан їх здоров'я (з урахуванням того, що всі позивачі є інвалідами та мають проблеми із здоров'ям), та тяжкість вимушених змін у життєвих стосунках. Також, суд враховує отриману під час судового розгляду інформацію від самих позивачів, їх відношення до події, ступінь їх хвилювання та безпосередньо їх покази в якості свідків.

Аналізуючи зазначені норми європейського законодавства, суд приходить до висновку, що відповідачі по справі повинні були, визнаючи ступінь своєї відповідальності перед позивачами, самостійно, без відповідного звернення до суду, намагатись мінімізувати збитки, які понесені

5

позивачами та (або) запропонувати допомогу у будь-якому вигляді для вирішення можливих проблем щодо стабілізації даної пожежі.

Натомість, відповідачі, як юридичні особи, які експлуатували джерело підвищеної небезпеки, яким є зазначена нафтобаза, не здійснили жодних дій по мінімізації наслідків, поклавши відповідальність на третіх осіб, таким чином, порушивши законодавство, яке стосується відшкодування збитків винною особою в контексті вимог ст. 1187 ЦК України.

Окрім зазначеного, згідно з умовами договору оренди Товариство з обмеженою відповідальністю «Побутрембудматеріали» брав на себе обов'язок щодо можливих як форс-мажорних обставин під час експлуатації об'єкту так й відшкодування наслідків цих обставин.

Вирішуючи цей спір по суті, судом також враховується той факт, що Рішенням Апеляційного суду Київської області (яке набрало законної сили) від 19.05.2017 року (справа № 372/4399/15-ц) в аналогічній справі встановлено ряд фактів, зокрема, щодо самої надзвичайної події, наявності моральної шкоди мешканців прилеглих територій (позивачів в тій справі) та обгрунтованості позовних вимог щодо компенсації такої моральної шкоди саме відповідачами.

Відповідно до ч. 4 ст. 82 ЦПК України обставини, встановлені рішенням суду у господарській, цивільній або адміністративній справі, що набрало законної сили, не доказуються при розгляді іншої справи, у якій беруть участь ті самі особи або особа, щодо якої встановлено ці обставини, якщо інше не встановлено законом.

Щодо кола відповідачів (оскільки позовні вимоги заявлені відносно чотирьох відповідачів) суд визнає доведеними та обгрунтованими вимоги щодо власника нафтобази (ТОВ «Побутрембудматеріали») та відповідачів ТОВ «Парком Транс», як орендаря цієї нафтобази на час виникнення надзвичайної події та ТОВ «Укртрансоіл-2009», як зберігача ПММ. Така позиція суду ґрунтується на наявних в матеріалах справи доказах, а саме копії договору оренди № 01/05/15 від 01.05.2015 року між ТОВ «Побутрембудматеріали» та ТОВ «Парком Транс», а також копії договору зберігання ПММ від 01.05.2015 року між ТОВ «Парком Транс» та ТОВ «Укртрансоіл-2009». Інших належних доказів щодо причетності на час виникнення пожежі інших відповідачів судом не встановлено.

Також суд наголошує на тому, що оскільки відшкодування моральної шкоди - питання виключно індивідуальне та потребує з'ясування всіх обставин завдання такої моральної шкоди конкретній особі, суд вбачає можливість задоволення позовних вимог відносно позивача Мельника Віктора Олексійовича, оскільки цей позивач за станом здоров'я не може самостійно пересуватися, потребує сторонньої допомоги, та відповідних ліків та належного харчування, підставою для задоволення його позовних вимог, є зазначені вище обставини, а також, що в майбутньому, він може мати проблеми зі здоров'ям, яке не може мати позитивних змін, у зв'язку з відповідними наслідками від забруднення навколишнього середовища, щодо визначення розміру моральної шкоди позивачам Кострубіцькому Олександру Васильовичу, Седляр Володимир Олімпійовичу та Свинченко Тетяні Володимирівні, то суд задовольняючи їх позовні вимоги в меншому розмірі ніж іншим позивачам враховує індивідуальні психологічні особливості кожної особи окремо.

Тому, з урахуванням всіх обставин, наведених вище, суд приходить до висновку про можливість часткового задоволення позовних вимог щодо відшкодування позивачам спричиненої моральної шкоди, яка має бути стягнута солідарно з ТОВ «Побутрембудматеріали», ТОВ «Парком Транс» та ТОВ «Укртрансоіл-2009» як власника, орендаря нафтобази та зберігача ПММ на час виникнення надзвичайної події, оскільки доводи позивачів про наявність моральної шкоди внаслідок надзвичайної події, яка сталась в період з 08.06.2015 по 20.06.2015 року на нафтобазі у Васильківському районі, знайшли своє підтвердження під час судового розгляду. Позовні вимоги щодо Товариства з обмеженою відповідальністю «БРСМ-Нафта» суд вважає недоведеними та необгрунтованими, оскільки жодного доказу причетності цього відповідача до нафтобази та самої пожежі подано не було.

Долю судових витрат слід вирішити відповідно до ст. 88 ЦПК України.

Керуючись статтями 4, 5, 12, 13, 81, 82, 141, 265, 280-285, 355 ЦПК України, статтями 16, 23, 281-283, 1167, 1187 ЦУ України, статтями 3, 16, 32, 50 Конституції України, суд

ВИРІШИВ:

Позовні вимоги задовольнити частково.

Стягнути з Товариства з обмеженою відповідальністю «Побутрембудматеріали» (08700, Київська обл., Обухівський район, с. Таценки, код ЄДРПОУ 23585115), Товариства з обмеженою відповідальністю «Парком Транс» (08701, Київська обл., м. Обухів, вул. Київська, 113А, код ЄДРПОУ 38510873) та Товариства з обмеженою відповідальністю «Укртрансоіл-2009» (08702, Київська обл., м. Обухів, вул. Миру, 17А, офіс 4-А, код ЄДРПОУ 38274072) солідарно :

-на користь Бобир Світлани Іванівни (08625, Київська обл., Васильківський район, с. Путрівка, вул. Леніна, 177, реєстраційний номер облікової картки платника податків 2477013866) спричинену моральну шкоду в розмірі 40 мінімальних заробітних плат, що становить 128 000 (сто двадцять вісім тисяч) грн. 00 коп.;

-на користь Седляра Володимира Олімпійовича (08625, Київська обл., Васильківський район, с. Путрівка, пров. Лісовий, 11, реєстраційний номер облікової картки платника податків 1543802975) спричинену моральну шкоду в розмірі 30 мінімальних заробітних плат, що становить 96 000 (дев'яносто шість тисяч) грн. 00 коп.;

-на користь Таран Вікторії Петрівни (08625, Київська обл., Васильківський район, с. Кобці, вул. Лісова, 5, реєстраційний номер облікової картки платника податків 1901415881) спричинену моральну шкоду в розмірі 40 мінімальних заробітних плат, що становить 128 000 (сто двадцять вісім тисяч) грн. 00 коп.;

-на користь Мельника Віктора Олексійовича (08625, Київська обл., Васильківський район, с. Путрівка, вул. Леніна, 175, реєстраційний номер облікової картки платника податків 1949016495) спричинену моральну шкоду в розмірі 40 мінімальних заробітних плат, що становить 128 000 (сто двадцять вісім тисяч) грн. 00 коп.;

-на користь Сінельника Юрія Васильовича (08625, Київська обл., Васильківський район, с. Путрівка, вул. Леніна, 167, реєстраційний номер облікової картки платника податків 2268603098) спричинену моральну шкоду в розмірі 40 мінімальних заробітних плат, що становить 128 000 (сто двадцять вісім тисяч) грн. 00 коп.;

-на користь Кострубіцького Олександра Васильовича (08625, Київська обл., Васильківський район, с. Путрівка, пров. Пушкінський, 36, реєстраційний номер облікової картки платника податків 1944923858) спричинену моральну шкоду в розмірі 30 мінімальних заробітних плат, що становить 96 000 (дев'яносто шість тисяч) грн. 00 коп.;

-на користь Свинченко Тетяни Володимирівни (08625, Київська обл., Васильківський район, с. Путрівка, вул. Коцюбинського, 103, реєстраційний номер облікової картки платника податків 2789302144) спричинену моральну шкоду в розмірі 20 мінімальних заробітних плат, що становить 64 000 (шістдесят чотири тисячі) грн. 00 коп.

В задоволенні інших позовних вимог відмовити.

Стягнути з Товариства з обмеженою відповідальністю «Побутрембудматеріали» (08700, Київська обл., Обухівський район, с. Таценки, код ЄДРПОУ 23585115), Товариства з обмеженою відповідальністю «Парком Транс» (08701, Київська обл., м. Обухів, вул. Київська, 113А, код ЄДРПОУ 38510873) та Товариства з обмеженою відповідальністю «Укртрансоіл-2009» (08702, Київська обл., м. Обухів, вул. Миру, 17А, офіс 4-А, код ЄДРПОУ 38274072) на користь Державної судової адміністрації України судовий збір в розмірі по 1286 грн. 13 коп. з кожного.

Рішення суду може бути оскаржене до Апеляційного суду Київської області через Обухівський районний суд Київської області шляхом подачі в тридцятиденний строк з дня проголошення рішення апеляційної скарги, а в разі проголошення вступної та резолютивної частини або розгляду справи без повідомлення (виклику) учасників справи в той же строк з дня складання повного судового рішення.

Суддя (позивач)

ЄДРНО
18 РОКУ
НАБРАЛО

Григоран В.В. Диріжор О.В.
12.02.18

Болван 13:58:42

Прошито, пронумеровано
та скріплено печаткою
на арк.

Обухівський районний суд
Київської області

*1022*9397661*1*1*